

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četri-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čekovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogle-
si vsaka beseda Din 1.20.

Mednarodna kmetjska organizacija.

Letos avgusta je slavila Belgija stoletnico svoje neodvisnosti. Ob tej priliki je zborovala v Antwerpnu »Mednarodna agrarna (kmetijska) komisija«, ki ima svoj sedež v Parizu. Najznamenitejši kmetijski strokovnjaki so predavali: predvsem o položaju kmetijstva, kakor se je razvil zadnja leta svetovne gospodarske krize, o organizaciji pridelovanja in prodaje kmetijskih pridelkov, o konjunkturi (tržnem položaju) in ustaljenju cen ter o tem, kako bi kmetjski stan vseh držav skupno nastopil v boju zoper kmetjsko krizo.

I. Resolucije, ki so bile sprejete na zborovanju.

1. Mednarodna agrarna komisija ugotavlja, da povečanje svetovne kmetijske proizvodnje povzroča silen pritisk na cene kmetijskih pridelkov; to kmetijsko krizo poostruje. V zadnji dobi se pojavljajoča splošna gospodarska kriza je samo posledica težkih razmer, v katerih se nahaja kmetijstvo večine držav. Kmet je prisiljen omejiti izdatke za svoje potrebe in ne more izvršiti potrebnih izboljšav niti zadostiti tekočim potrebam svojega kmetijstva; industriji in obrti pa primanjkuje povpraševanja po izdelkih od strani kmeta. Mednarodna agrarna komisija zato opozarja vlade in narode, da je v kmetijskih izvoznih kakor tudi uvoznih državah za odstranitev ne samo kmetijske, marveč tudi splošne gospodarske krize v industriji, trgovini in obrti prvi in najvažnejši predpogoj ta, da se zvišajo cene kmetijskih pridelkov. Mednarodna agrarna komisija se zahvaljuje Društvu narodov, da je kmetijski krizi posvetilo svojo pozornost; kmetijstvu pa priporoča, da pomaga rešiti vprašanje cen kmetijskih pridelkov tudi samo s tem, da ustvarja primerne prodajne organizacije.

2. Naprošajo se razni zavodi, ki izdajajo poročila o tržnem položaju in o cenah, da z njo sodelujejo, kakor: nemški Kmetijski svet, da poroča o tržnem položaju žita in svinj; Centralna Zadržna banka v Rumuniji — o koruzi; švicarska Kmetjska zveza — o mleku in mlečnih izdelkih; Narodna zveza kmetjskih organizacij v Franciji — o vinu; madžarska Kmetjska zbornica — o konjih itd. Poročila se bodo

izdajala v francoskem, nemškem in angleškem jeziku.

Poseben odsek za kmetjsko združništvo je razpravljal posebno o kmetjski združni vzgoji. Ta odsek za združništvo bo imel še velik vpliv na razvoj kmetjskega združništva.

Prihodnji mednarodni kmetijski kongres se vrši prihodnje leto junija v Pragi.

II. Kaj je »Mednarodna agrarna (kmetijska) komisija«?

Ustanovili so jo že pred skoro štiridesetimi leti, ko je bila svetovna razstava v Parizu leta 1889. Tedaj se je v Parizu vršil mednarodni kmetijski kongres (zborovanje), ki ga je pripravljala posebna komisija. Od tega časa so mednarodni kmetijski kongresi postali stalna ustanova; ravno tako pa je postala seveda stalna ustanova tudi komisija, ki bi naj te mednarodne agrarne kongrese po različnih državah prirejela. Odtod ime »Mednarodna agrarna komisija«. Na kmetijskih kongresih se volijo za člane te komisije najodličnejši kmetijski strokovnjaki in najznamenitejše osebnosti kmetjskega gibanja posameznih držav. Mednarodni kmetijski kongresi razširjajo napredek v kmetijstvu po vsem svetu, na teh zborovanjih se porazgovorijo največji kmetijski strokovnjaki raznih držav, tu se presojujejo novi načini kmetovanja in nauki kmetijstva ter njih uporaba.

Do svetovne vojne je bilo deset takih agrarnih kongresov. Po vojni že pet: v Parizu, Varšavi, Rimu, letos pa meseca junija v Bukarešti in avgusta v Antwerpnu. Kaj pomenijo ti kongresi za kmetijstvo, kaže izredno bogastvo predmetov, ki se na njih obravnavajo: poljedelstvo, travništvo, živinoreja, melljoracije, gozdarstvo, vinogradništvo in kletarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo itd., letos pa predvsem agrarna kriza. Za vsa vprašanja kmetijstva se briga pariška komisija, ki je tekom zadnjih let postala

središče kmetijskih in kmetjskih organizacij sveta.

To pa je prišlo tako: Društvo narodov se je takoj po svoji ustanovitvi pač brigalo za industrijo in socialno skrbstvo delavstva ter ustanovilo »Mednarodni delovni urad« v Zenevi.

Ni pa se enako brigalo za kmeta in kmetijstvo. Dolgo časa Društvo narodov sploh ni imelo strokovnega zastopnika kmetijstva niti v Mednarodnem delovnem uradu niti na svojih rednih velikih zborovanjih. »Mednarodni delovni urad« je sam kmalu spoznal ta nedostatek ter si osnoval sicer skromno, a prav delavno pisarno za kmetijstvo. Od leta 1923 imajo pri Delovnem uradu tudi posebno posvetovalno komisijo. Poleg tega je Društvo narodov ustanovilo svoj gospodarski in finančni odsek, ki naj bi se bavil z evropskim gospodarstvom in seveda tudi z vprašanji kmetijstva. Toda do svetovne gospodarske konference v Ženevi leta 1927 Društvo narodov ni imelo primerne kmetijskostrokovne moči niti med svojim uradnim niti v gospodarskem odseku. Kmetijstvo je bilo pri Društvu narodov pastorek in skoro čisto pozabljeno.

Toda pri posvetovanjih na svetovni gospodarski konferenci so gospodje spoznali važnost kmetijstva za svetovno gospodarstvo ter začeli povdarjati, kako je od kmetijstva odvisna industrija in trgovina. Prišli so do prepričanja, da mora spodleteti vsak načrt gospodarske ozdravitve, ako se zanemarja kmetijstvo in ako se vprašanja kmetijstva ne rešujejo na prvem mestu. Mnogoštevilne temeljite spomenice in visoka izobraženost zagovornikov kmetijstva je na svetovni gospodarski konferenci izvojevala kmetijstvu mesto, ki mu pristoja.

Uspehi na svetovni gospodarski konferenci in zavest, da je kmetijstvo bilo na njej še pomanjkljivo zastopano, je kmetom jasno pokazala potrebo, da si ustvarijo mednarodno organizacijo. V ta namen so izoblikovali ustanovo, ki je bila osnovana že tri leta prej: Maja 1924 namreč je na občnem zboru Mednarodnega kmetijskega zavoda v Rimu vzklikla misel, da bi se kmetijske in kmetjske organizacije združile v mednarodno organizacijo. Prvotno so nameravali ustanoviti samostojno mednarodno Kmetjsko zvezo. Pozneje so ta načrt opustili in sklenili, naj se kot stalna ustanova prirejajo mednarodne konference (posvetovanja) kmetijskih in kmetjskih organizacij. S tem se je misel mednarodne kmetjske organizacije približala nalogam že obstoječe

»Mednarodne agrarne komisije« v Parizu. In res se je Mednarodna konferenca kmetijskih organizacij kmalu priključila »Mednarodni agrarni komisiji« kot poseben gospodarsko-političen oddelek.

Tako je mednarodna agrarna komisija v Parizu postala središče in zbirališče kmetijskih in kmetijskih organizacij celega sveta. Na svojem zborovanju na Dunaju meseca maja 1928 je Mednarodna agrarna komisija spremenila svoja pravila tako, da je še bolj poudarila svoj značaj kot »Mednarodna zveza kmetijskih in kmetijskih organizacij«. V paragrafu 1. pravil jasno določa svoj program, da bo »zastopala interese kmetijstva v mednarodnih vprašanjih ter pospeševala kmetijstvo na tehničnem, znanstvenem, gospodarskem in socialnem polju in da bo v smislu pravil organizirala mednarodne kmetijske kongrese. Člani Mednarodne agrarne komisije so lahko vse narodne in mednarodne organizacije, ki se pečajo s tehničnim, znanstvenim, gospodarskim in socialnim pospeševanjem kmetijstva.«

Tako si je kmetijski stan osnoval svojo mednarodno organizacijo, ki ga bo zastopala pred Društvom narodov in preko njega vplivala na usodo kmetijstva v posameznih državah.

Mednarodno zblizanje kmetijskega stanu je velikanske važnosti ne samo za kmetijstvo, ampak tudi za trajno zagotavljanje svetovnega reda in miru.

Tudi naša Kmetijska zveza je poklicana, da v svojem področju pri tem delu krepko sodeluje!

Minister dr. Anton Korošec odstopil. Minister dr. Anton Korošec je odstopil radi slabega zdravja kot minister za šume in rude. Na njegovo mesto je bil imenovan ban Dušan Serbec, vršilec banske dolžnosti je pomočnik bana dr. Pirkmajer.

Agrarno reformo v naši državi bodo s posebnim zakonom dovršili. Izvzeti bosta le Dalmacija in južna Srbija.

Iz naše gospodarske politike. Poljedelsko ministrstvo pripravlja pravilnik za izboljšanje kakovosti naših žit in sploh poljskih pridelkov. Vršili se bodo tozadevni brezplačni tečajji po celi državi in sicer v praktičnem in teoretičnem smislu z obveznostjo za vse poljedelce. Predpisov novega pravilnika se bodo posluževali vsi pri poljedelskem ministrstvu uslužbeni ekonomski strokovnjaki. Med našo vlado in Avstrijo je dosežen sporazum, po katerem je mogoč prevoz našega grozdja v Avstrijo preko postaje Maribor brez nadaljnjih zaprek. Francija nakupuje v zadnjem času radi tamošnje letošnje po vremenskih nezgodah hudo prizadete žetve: pšenico, koruzo, ječmen, oves in fižol.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Vodstvo italijanskega fašizma v krmu. Uradno je potrjena vest, da je od-

stopil glavni tajnik fašistične stranke Turatti, ki je vršil pet let tajniške posle. Na njegovo mesto pride predsednik poslanske zbornice Giurati. Mussolini bo razpustil dosedanji direktorij stranke ter ga zamenjal z novim. Razrešen bo svojih poslov zunanji minister Grandi in bo prevzel zunanje ministrstvo zopet Mussolini sam.

Ostavka avstrijske vlade. Kriza avstrijske dr. Schobrove vlade je bila otvorjena z ostavko podkancelarja in vojnega ministra Vaugoina ter trgovskega ministra dr. Schusterja. Radi odstopa teh dveh ministrov je podal dne 25. septembra kancelar dr. Schöber ostavko celotne vlade po enoletnem vladanju. Dr. Schöber se hoče čisto umakniti iz politike. Sestavo nove vlade je poveril predsednik Miklas podkancelarju Vaugoinu.

Društvo narodov je zaključilo manjšinsko razpravo. Zastopniki vseh držav so osvojili glede manjšinskega vprašanja poročilo švicarskega zveznega svetnika Motte, ki je naglasil tole: Vsa odposlanstva v Društvu narodov včlanjenih držav so priznala važnost manjšinskega vprašanja, ki lahko ogroža svetovni mir. Vsa so izjavila mnenje, da so svoboda vere, uporaba jezika in širjenje kulture v lastnem jeziku nekaj svetega. Zastopniki držav pa niso edini v tem, ali ima Društvo narodov pravico izpremeniti postopanje v manjšinskih sporih brez pristanka vsake posamezne države, ki je vezana z manjšinskimi pogodbami. Ali z drugimi besedami, da bo tudi za naprej reševala vsaka država manjšinska vprašanja po svoji mili in dragi volji.

Prva seja novoizvoljenega nemškega državnega zbora se bo vršila dne 13. oktobra. Otvoril jo bo starostni predsednik, poslanec centruma Herold.

Poljska opozicija še vedno čuti bliz preganjanja pred volitvami. — Mnogi sejmski opozicijski poslanci, ki še niso bili aretirani, so bili poklicani za čas volitev na orožne vaje. Voditelji strank opozicije, ki so zaprti v Brestu, tekom dveh tednov še niso mogli govoriti s svojimi zagovorniki. Njihovo zopetno izvolitev v parlament bodo preperečili na ta način, da jim ne bodo predložili pravočasno predpisanih izjav. Vlada je začela tudi zapirati tiskarne, v katerih izhajajo listi opozicije.

Rusija in žitna trgovina. Rusija je podpisala na vseh glavnih tržiščih Evrope in Amerike velike pogodbe o dobavi ogromnih količin žita za ceno, ki je nižja za 10 odstotkov od svetovne. Radi prevoza teh količin so najeli sovjeti prevozne ladje z nad 600.000 tonami. Del tega brodovja z nad 300.000 tonami je že v ruskih pristaniščih, kjer nakladajo žito. Radi te ruske spekulacije so znatno padle tudi žitne cene v Newyorku. Trgovski in finančni krogi trdijo, da zasleduje Rusija z žitno prodajo pod svetovnimi cenami politično akcijo in da je prodala mnogo več žita, kakor ga ima na razpolago in je to storila le radi tega, da je povzročila umetni padec žitnih cen.

Peking v rokah Mandžurcev. Na Kitajskem so zopet doživeli nenaden

prevrat. Diktator Mandžurije, Čan-suljan je nastopil z armado 140.000 moderno oboroženih mož iz Mukdena pohod proti glavnemu mestu bivše cesarske Kitajske Peking, ga zavzel in se proglasil za diktatorja severne Kitajske, kjer sta dosedaj delala preglavice od ostalega sveta priznani nacionalistični vladi v Nakingu generala: Jansihana in Fenjuljan. Kako stališče bo zavzel novi zmagovalec napram nankinški vladi, še ni znano. Južno kitajska komunistična krdela, ki so izvršila letošnje poletje toliko grozot, so se razpršila.

Krištof Kolumb.

Odhod in težave med vožnjo.

Dne 3. avgusta 1492, na petek, je bil odhod, potem ko je opravil Kolumb ter spremstvo sv. spoved, prejeli so sveto obhajilo, se spravili z Bogom in izročili načrt njegovi previdnosti. Slovo od luke Palos je bilo zelo žalostno, kakor bi odjadrali smrti nasproti in Kolumb se je moral zavedati, da bo zahtevala večina pri kakih težavah vrnitev in ga bo pustila na cedilu. Da bi izsilili mornarji povrat, so zlomili v tretji noči po odhodu krmilo na eni ladji. Štiri tedne se je mudil Kolumb na Kanarskih otokih, predno je bilo vstavljeno novo krmilo.

Dne 6. septembra so se odpeljali v Jezusovem imenu od otoka Gomera in se podali na do tedaj popolnoma neznano morje. Moštvo je stokalo ter jadedovalo, zdelo se jim je, da jemljejo slovo od domovine, od vsega, kar jim je bilo ljubo in drago in kakor bi se podali v svet skrivnosti ter strahote. Ni bila malenkost, se podati v popolno negotovost s tremi jadricami z na upor pripravljenimi mornarji in je zmogel kaj takega le velikan, kakor je bil Kolumb.

Vodil je dvojni račun glede morskih milj, katere so prevozili. Eni tozadevni zapiski, ki so bili vedno odprti, so bili za moštvo, da bi mu ne upadel pogum; drugi dnevnik je vodil Kolumb z resničnimi podatki za kralja. Na srečo je bilo vreme med celo vožnjo zelo ugodno. Kolumb sam beleži: »Jutra so bila osvežujoča, kakor spomlad in smo pogrešali le žvrgolenje škrijančkov.«

Vse se je zganilo na ladjah, ako so zadeli ali zagledali kaka nova znamenja. Jata letečih ptic je vzbudila v mornarjih trdno prepričanje, da so že v bližini suhe zemlje. Zopet je preplašil moštvo vedno ugodni veter. Mornarji so si domišljali, da piha veter od vzhoda proti zapadu in jim bo onemogočil vrnitev na Španjolsko. Ko se je premaknila magnetna igla, ne da bi bil kedó znal zakaj, so postali malodušni. Še vedno se ni prikazala zaželjena zemlja. Mornarji so godrnjali očito proti blaznežu, ki plove v negotovost, le da bi si pridobil ime.

Naenkrat so postali znaki o bližnji zemlji tako očiti ter raznoliki, da je uskočil obup v radostno prepričanje. Majhni ptički so prifrčali na ladje.